

Grip op sociaal – prognose van opneinderegelingen

it's public – februari 2021

Achtergrond en doel document

Achtergrond

Openeinderegelingen in het sociaal domein leiden regelmatig tot budgettaire verrassingen voor gemeenten.

Er zijn in het sociaal domein meerdere openeinderegelingen. Veel gemeenten ondervinden moeilijkheden bij het monitoren en voorspellen van de uitgaven aan deze regelingen vanwege meerdere redenen:

- Het is van tevoren lastig in te schatten in welke mate er een beroep wordt gedaan op welke type zorg/ondersteuning van een openeinderegeling. Sommige typen zorg zijn erg kostbaar, een plotselinge toename van deze typen zorg kan leiden tot een onverwachte overschrijding.
- De informatievoorziening is complex. Gemeenten krijgen informatie van verschillende aanbieders, samenwerkingsverbanden en instellingen. Dit brengt complexiteit met zich mee vanwege onzekerheid over de volledigheid van deze informatie.

Doordat de openeinderegelingen een significant onderdeel van de gemeentelijke budgetten zijn, vormen overschrijdingen een belangrijk financieel risico voor gemeenten.

Doel

In dit document wordt uiteengezet hoe een goede prognose van een openeinderegeling gemaakt kan worden.

Een goede prognose bestaat uit enkele financiële basisonderdelen, het meenemen van gewijzigd beleid en een verificatie van de gebruikte informatie. In dit document worden deze verschillende onderdelen toegelicht, en wordt aan de hand van voorbeelden de invloed van het wel/niet meenemen van deze onderdelen geduid.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor drie grote opneinderegelingen in het sociaal domein

Belangrijkste opneinderegelingen sociaal domein

Jeugdwet: gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van alle vormen van jeugdhulp. Bijvoorbeeld wanneer er problemen in het gezin zijn, of wanneer jeugdigen psychische en gedragsproblemen hebben.

Wet maatschappelijke ondersteuning: gemeenten zijn verantwoordelijk voor ondersteuning van mensen die niet zelfredzaam zijn. Dit betreft onder andere dagbesteding, ondersteuning van mantelzorgers, beschermde woonomgevingen en opvang.

Participatiewet: gemeenten zijn verantwoordelijk om zoveel mogelijk mensen naar werk toe te leiden of te ondersteunen bij het werk. Daarnaast worden regelingen aangeboden om er voor te zorgen dat iedereen inkomens boven het sociaal minimum zit.

Grootste complexiteit m.b.t. monitoring zit bij de jeugdwet en WMO

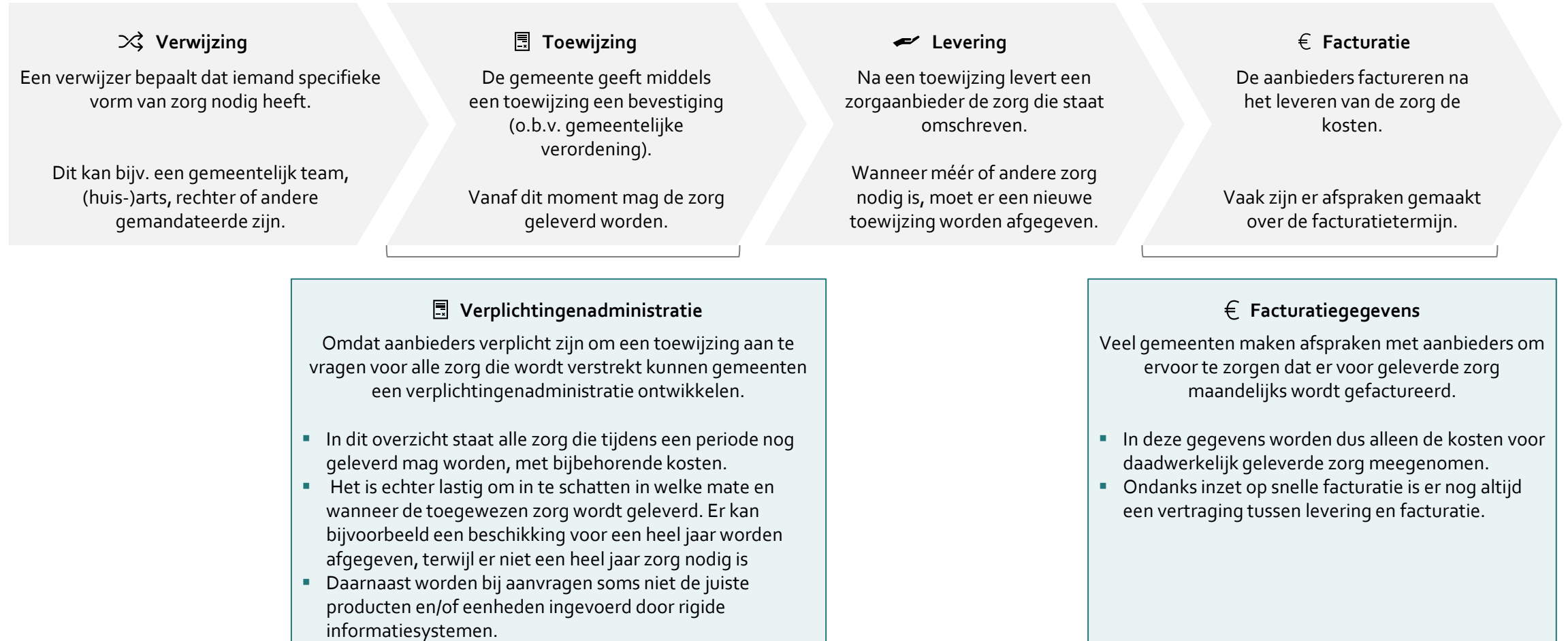
Openeinderegelingen hebben veelal vier processtappen...

Generiek overzicht proces zorgverlening

...welke resulteren in twee informatiebronnen die beiden gebruikt kunnen worden voor prognoses

Generiek overzicht proces zorgverlening

Goede prognose te realiseren aan de hand van basisprognose, correcties voor beleidswijzigingen en een verificatie van gebruikte data

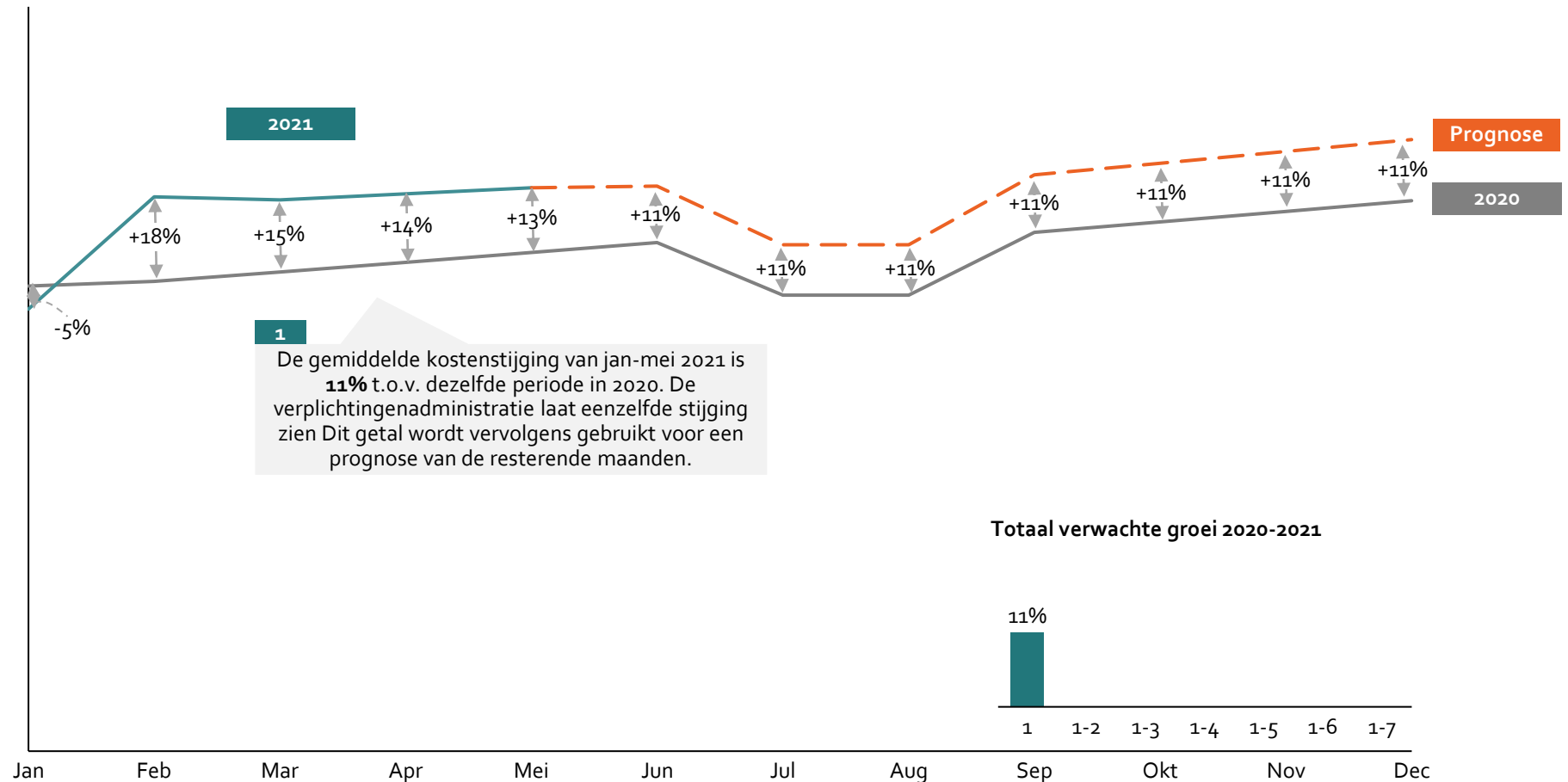
	Onderdelen prognosemethodiek	Toelichting	Informatiebron
Basis onderdelen	1 Vergelijking vorig jaar	Door de kosten in het huidige jaar te vergelijken met de gerealiseerde kosten in dezelfde periode van het vorige jaar kan een verwachte kostenontwikkeling worden bepaald. Dit kan aangevuld worden met een analyse van de ontwikkeling van de verplichtingen. Na een vergelijking van deze datapunten kan een onderbouwde prognose worden gemaakt.	€ Facturatie 📄 Verplichtingen
	2 Te ontvangen facturen	Door gefactureerde kosten op te hogen met verwachte nog te ontvangen facturen wordt een realistischer beeld geschetst van de kosten in het huidige jaar.	€ Facturatie
	3 Bijzonderheden	Door te corrigeren voor bijzonderheden wordt voorkomen dat eenmalige gebeurtenissen mee worden genomen in de prognose. Dit is bijvoorbeeld het geval bij een opnamestop, of tijdens de COVID-19 crisis wanneer sommige types zorg niet geleverd konden worden.	€ Facturatie 📄 Verplichtingen
	4 Extra groei	Door de historische kostenontwikkeling en de verplichtingenadministratie te analyseren kan worden bepaald of er in de rest van het jaar extra groei wordt verwacht.	€ Facturatie 📄 Verplichtingen
Beleids- wijzigingen	5 Duiding beleid	Door de effecten van beleidswijzigingen mee te nemen in de prognose worden de gevolgen van relevante interventies van de gemeente meegenomen. Dit kan zorgen voor een stijging of daling.	
Verificatie	6 Verificatie verplichtingen	Door te analyseren of de benutting van de verplichtingen constant is gebleven wordt geverifieerd of de verplichtingenadministratie een goed beeld geeft van de kostenontwikkeling. Daarnaast is het bij kleinere gemeenten noodzakelijk om kostbare trajecten te identificeren omdat deze kunnen leiden tot een aanzienlijke afwijking.	📄 Verplichtingen
	7 Verificatie aanbieders	Door de prognose van de grootste aanbieders te verifiëren met deze aanbieders worden de gefactureerde kosten en de prognose gevalideerd. Hierdoor wordt de kans op een tegenvaller verminderd.	€ Facturatie

Prognose openeinderegeling sociaal domein in zeven stappen (1/7)

Voorbeeldprognose, prognose datum begin juni

Onderdelen prognosemethodiek

- 1 Vergelijking vorig jaar
- 2 Te ontvangen facturen
- 3 Bijzonderheden
- 4 Extra groei
- 5 Duiding beleid
- 6 Verificatie verplichtingen
- 7 Verificatie aanbieders

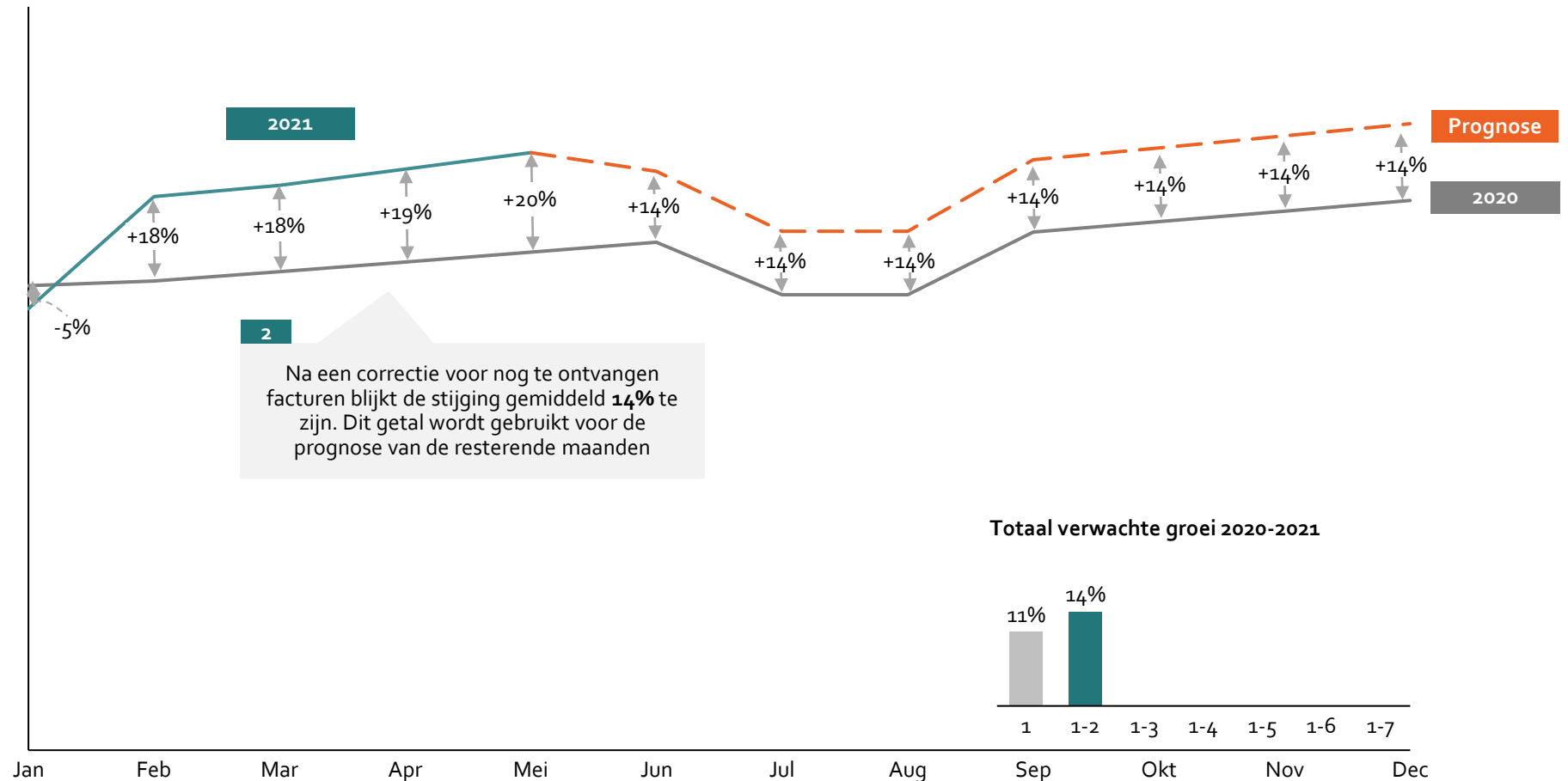

Prognose openeinderegeling sociaal domein in zeven stappen (2/7)

Voorbeeldprognose, prognose datum begin juni

Onderdelen prognosemethodiek

- 1 Vergelijking vorig jaar
- 2 Te ontvangen facturen
- 3 Bijzonderheden
- 4 Extra groei
- 5 Duiding beleid
- 6 Verificatie verplichtingen
- 7 Verificatie aanbieders

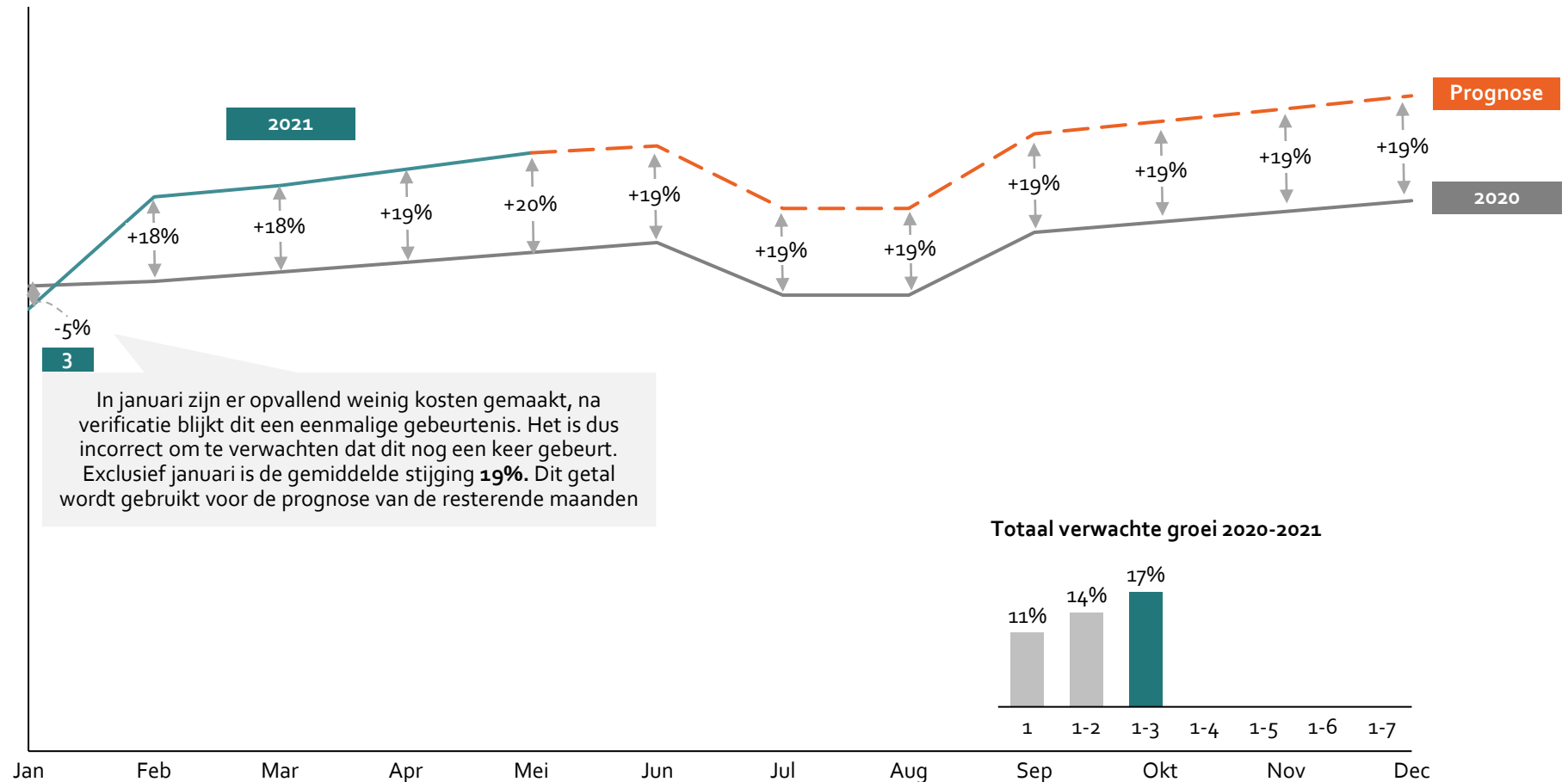

Prognose openeinderegeling sociaal domein in zeven stappen (3/7)

Voorbeeldprognose, prognose datum begin juni

Onderdelen prognosemethodiek

- 1 Vergelijking vorig jaar
- 2 Te ontvangen facturen
- 3 Bijzonderheden
- 4 Extra groei
- 5 Duiding beleid
- 6 Verificatie verplichtingen
- 7 Verificatie aanbieders

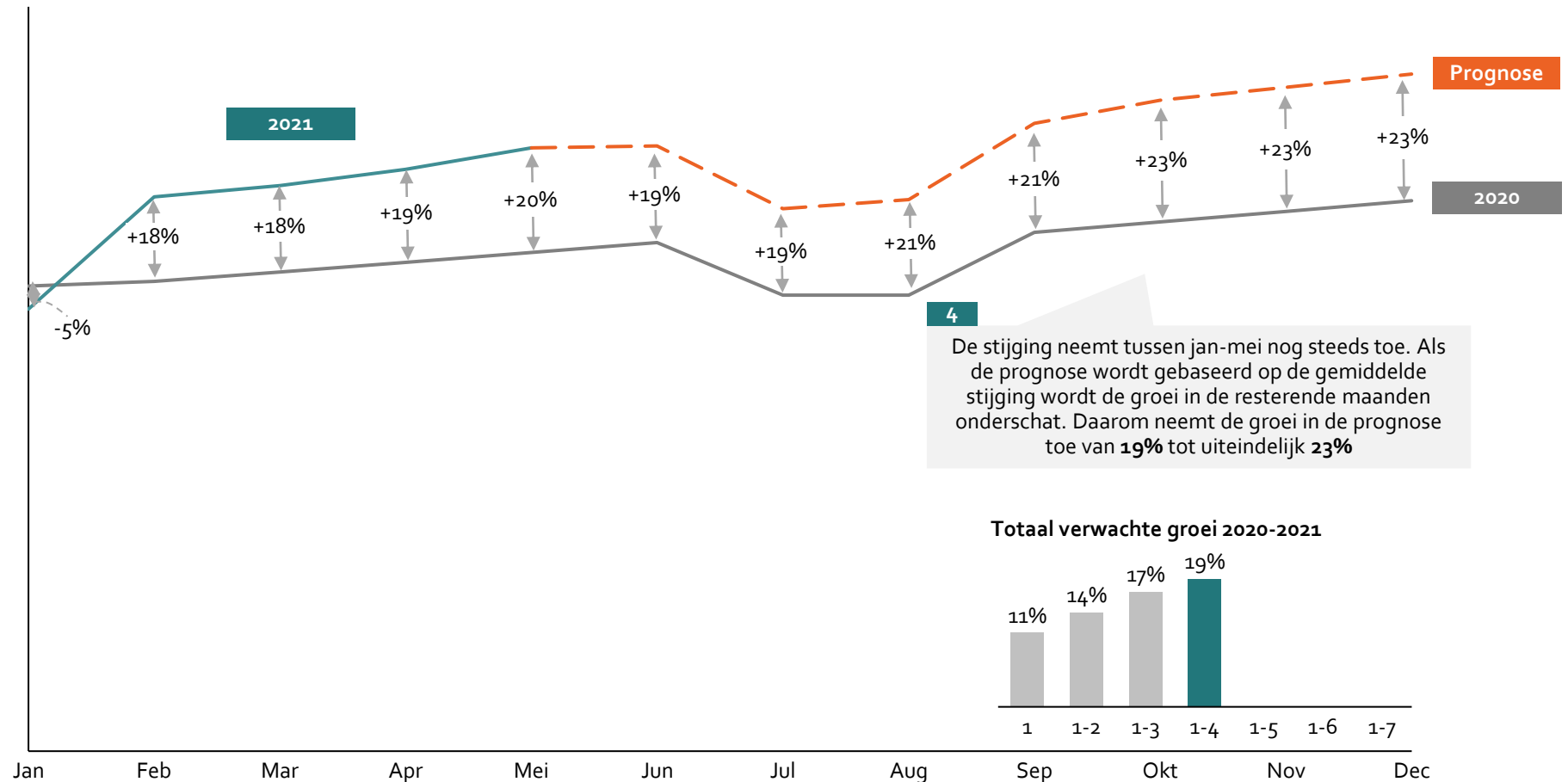

Prognose openeinderegeling sociaal domein in zeven stappen (4/7)

Voorbeeldprognose, prognose datum begin juni

Onderdelen prognosemethodiek

- 1 Vergelijking vorig jaar
- 2 Te ontvangen facturen
- 3 Bijzonderheden
- 4 Extra groei
- 5 Duiding beleid
- 6 Verificatie verplichtingen
- 7 Verificatie aanbieders

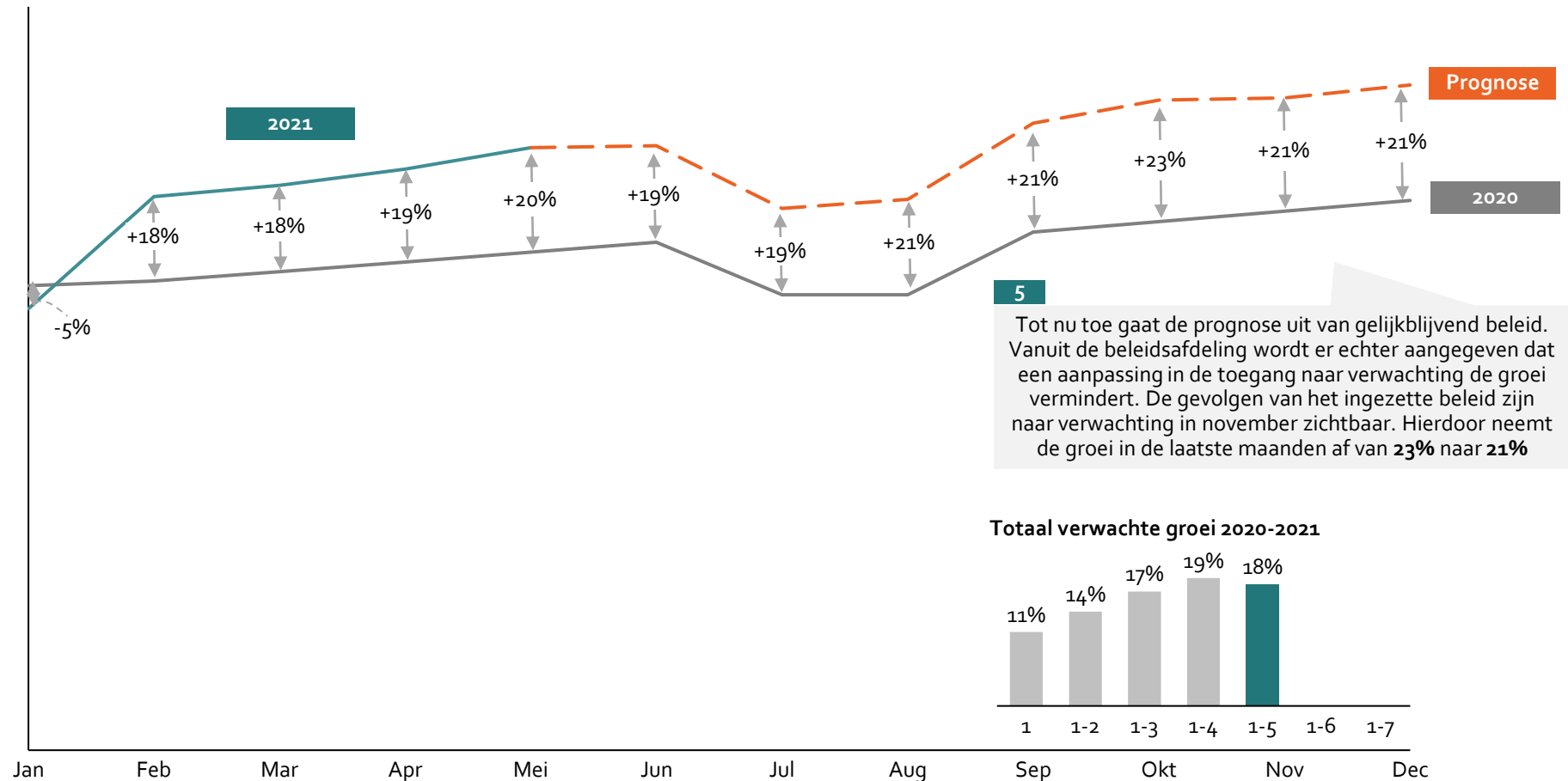

Prognose openeinderegeling sociaal domein in zeven stappen (5/7)

Voorbeeldprognose, prognose datum begin juni

Onderdelen prognosemethodiek

- 1 Vergelijking vorig jaar
- 2 Te ontvangen facturen
- 3 Bijzonderheden
- 4 Extra groei
- 5 Duiding beleid
- 6 Verificatie verplichtingen
- 7 Verificatie aanbieders

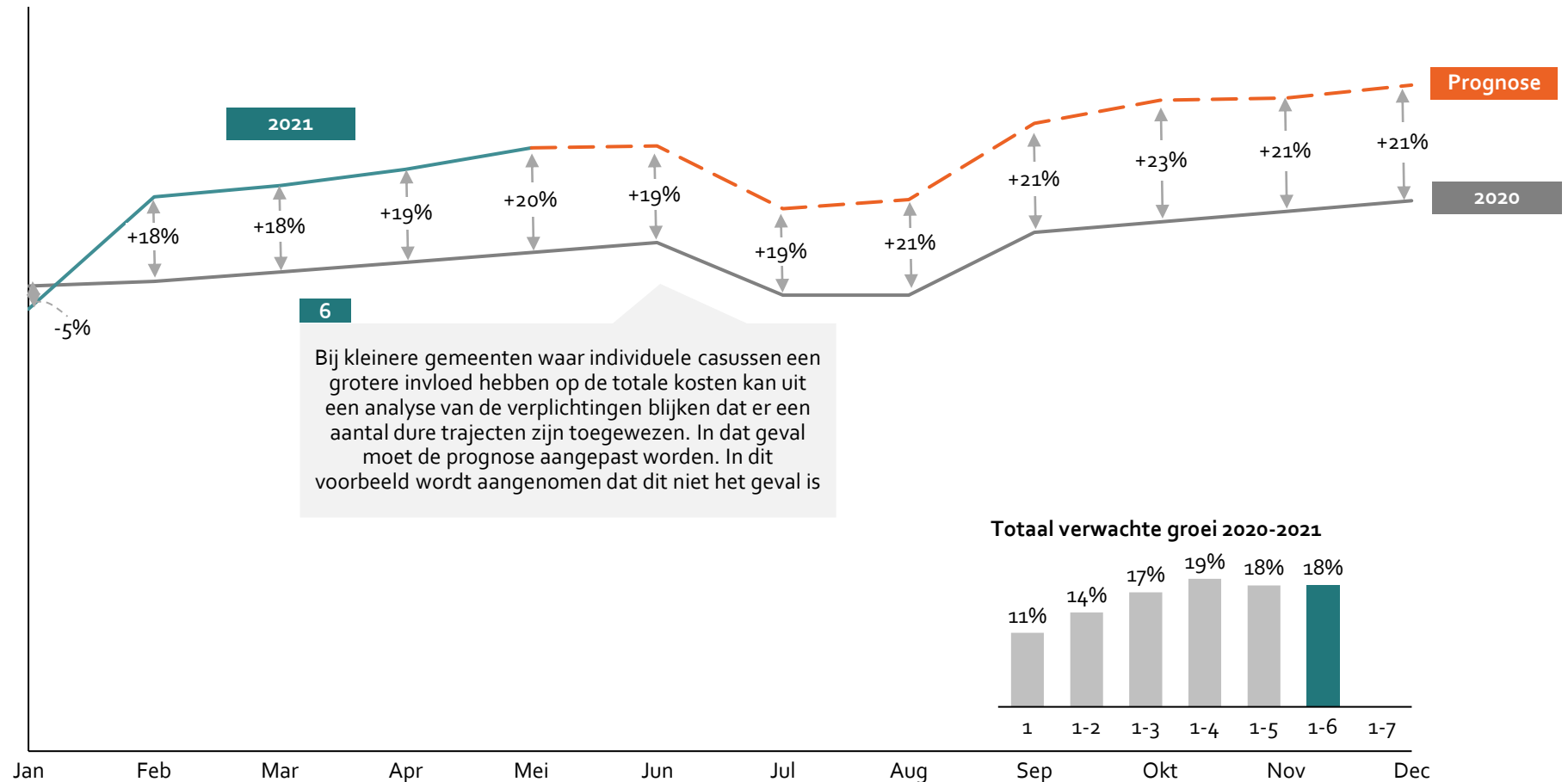

Prognose openeinderegeling sociaal domein in zeven stappen (6/7)

Voorbeeldprognose, prognose datum begin juni

Onderdelen prognosemethodiek

- 1 Vergelijking vorig jaar
- 2 Te ontvangen facturen
- 3 Bijzonderheden
- 4 Extra groei
- 5 Duiding beleid
- 6 Verificatie verplichtingen
- 7 Verificatie aanbieders

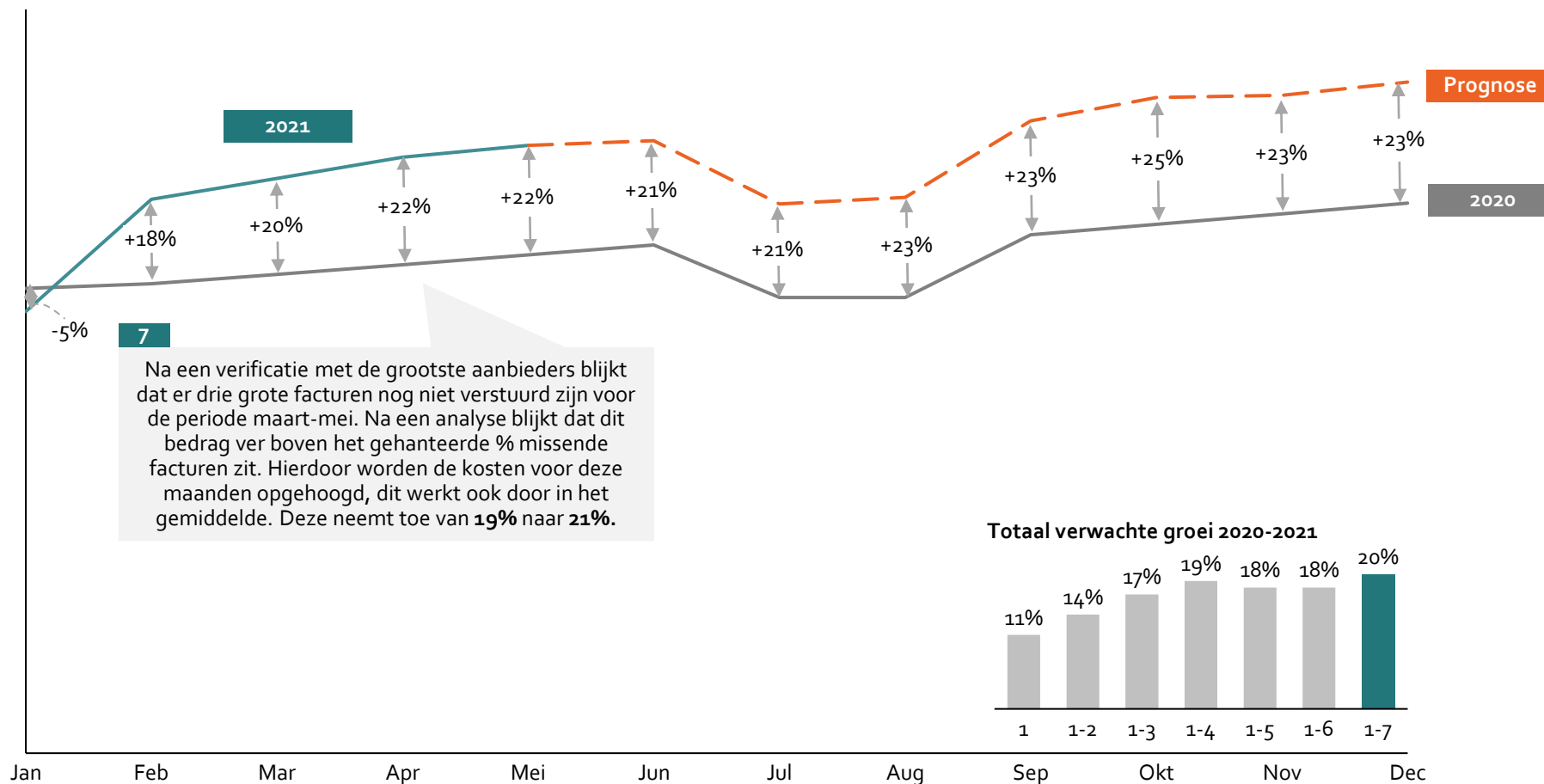

Prognose opneinderegeling sociaal domein in zeven stappen (7/7)

Voorbeeldprognose, prognose datum begin juni

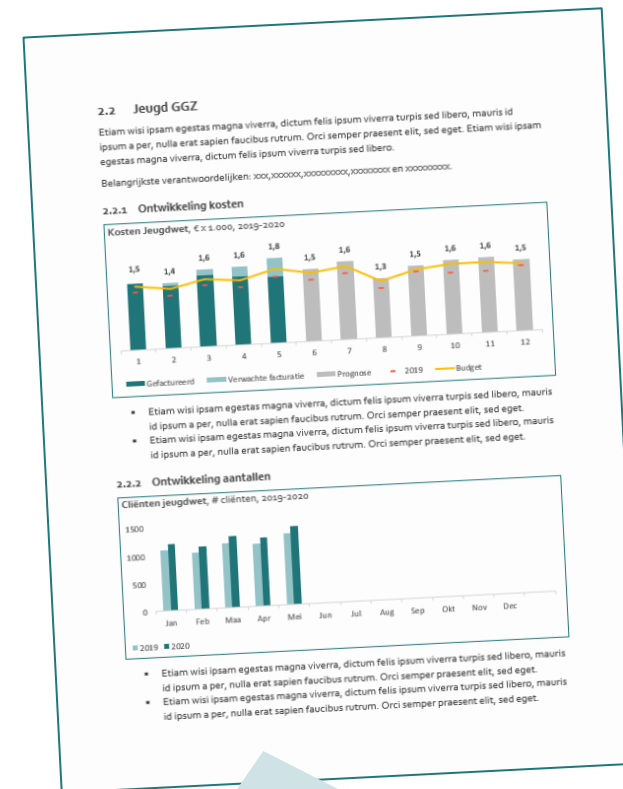
Onderdelen prognosemethodiek

- 1 Vergelijking vorig jaar
- 2 Te ontvangen facturen
- 3 Bijzonderheden
- 4 Extra groei
- 5 Duiding beleid
- 6 Verificatie verplichtingen
- 7 Verificatie aanbieders

Er dient te worden nagedacht hoe vaak onderdelen van de prognose geactualiseerd worden

Onderdelen prognosemethodiek	Frequentie	Toelichting
1 Vergelijking vorig jaar	Maandelijks	Door maandelijks de ontwikkeling te monitoren worden mogelijke overschrijdingen tijdig gesignaleerd en gecommuniceerd
2 Te ontvangen facturen	Maandelijks	Door elke maand te monitoren of de facturatietermijn constant is blijft de prognose accuraat
3 Bijzonderheden	Alleen bij afwijkingen	Alleen bij grote verklaarbare bijzonderheden is het logisch om een correctie te maken
4 Extra groei	Elk kwartaal	Door elk kwartaal kijken of extra groei wordt verwacht worden trends tijdig meegenomen zonder korte termijn ontwikkelingen te snel mee te nemen
5 Duiding beleid	Maandelijks	Door de financiële berekening maandelijks te evalueren met de betrokken beleidsmedewerkers worden relevante interventies meegenomen
6 Verificatie verplichtingen	Maandelijks	Door elke maand de verplichtingen te checken worden trends geverifieerd en mogelijke kostbare trajecten op tijd meegenomen
7 Verificatie aanbieders	Halfjaarlijks	Door elk half jaar de prognoses te checken bij aanbieders worden de prognoses geverifieerd terwijl er geen grote inzet van aanbieders wordt gevraagd

Voor communicatie van de prognose is het verstandig om een standaard managementrapportage te ontwikkelen. Bijvoorbeeld met behulp van ons template

it's public

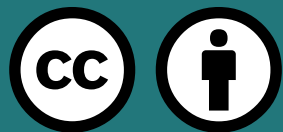
Plantage Middenlaan 62, 1018 DH, Amsterdam
www.itspublic.nl

Voor vragen over deze publicatie:

Kees van der Meeren (kees.vandermeeren@itspublic.nl)
Hugo den Breejen (hugo.denbreejen@itspublic.nl)
Jan Willem Moesker (janwillem.moesker@itspublic.nl)

Open source beleid

Gebruik van dit document is vrij, open te delen voor en door iedereen, in lijn met de Creative Commons Attribution 4.0 International License. Een kopie van deze licentie is hier te vinden: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Gebruikt materiaal in deze publicatie

Voorkant foto groot: Gabrielle Cepella, CCO